

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Ooppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Luliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarife
și învoiață. — RECLAMĂ pe
pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 9.

Brașov, Miercuri 14 (27) Ianuarie.

1904.

Acțiunea guvernului.

Ce face contele Stefan Tisza cu cabinetul său de atâta vreme? Ce se face? Bate apa în piua!

Acesta e de sigur răspunsul cel mai meritor, ce se poate da încă astăzi la întrebarea de mai sus. Era luat în zefemea contele Khuen-Hedervary, pentru-că nu-i succedea nici unul din planurile sale. Dér ce i-a succes până acuma lui Tisza în direcțiunea îmbunătățirii situațiunei parlamentare? Iși luase la început un avânt de acțiune energetică, spre a face să se simtă „mâna tare“, despre care prietenii săi istorisiră așa de multe înainte de timp, ca să-i facă reclam. Dér a dat de-o greutate, ce i-s'a părut neinvincibilă. Atunci a încheiat un armistițiu cu fracțiunea lui Kossuth. Pactarea acésta, cum s'a dovedit, i-a legat însă și mai mult mâinile, așa că Tisza n'a putut nici până în momentul de față să se învingă mica cetă a obstrucționistilor, câți au refuzat de a depune arma și au continuat lupta în contra lui.

Astfel au trecut săptămânile și lunile, ér cercurile competente din Viena au început să-și piardă răbdarea, căci monarhia are lipsă de recruți, de votarea cheltuielilor pentru armată și celelalte instituții comune, de încheierea de tratate comerciale și de altele multe.

Planul lui Tisza a fost să aștepte pân' ce obstrucția va sucumba de respirație grea și de osteneală. Timpul acesta a creșut să-l folosescă cabinetul pentru a-și câștiga razim în țară, mobilisând pretutindenii vechile cete liberale, cari au dat deja probe de mamelucismul cel mai veritabil.

Dér omul își propune și Dumnezeu dispune. Necesitățile neesorabile ale imperiului bat acum mai tare ca orî și când la ușa primului ministru unguresc și nu-i dau pace. Delegațiunea ungară trebuie să se'n-

trunescă și ea și să voteze budgetul afacerilor comune.

De aceea i-s'a trimis solia lui Tisza să se misce și să facă mai multă și mai grabnică ispravă.

Astăzi, Marți s'era, primul ministru plăc la Viena, unde va petrece ziua de mâne, prezentându-se și la palat spre a raporta asupra situațiunei. În ajunul plecării sale la Viena foile oficiose au făcut mare gălăgie cu planul de acțiune, ce și l'ar fi croit Tisza pentru zilele cele mai apropiate. Semn că mergerea sa la Viena este de mare importanță și că poate are să decidă chiar și asupra sorței cabinetului de față, care, cum dîșeram, n'a făcut până acum alta decât a bate apa în piua.

Dacă ar fi să mergă tóte după planul, despre care vorbim, în șese săptămâni obstrucțiunea ar fi pentru tóte timpurile bătută și tóte ar merge în Țera ungerescă strună, după comanda omului cu „mâna tare“. Planurile se fac trumos pe hârtie, mai ales când e vorba de a se sugera poporului suveran, că se pregătesce ceva cu totul extraordinar pentru el și țără, că are să s'astepte la acțiunea titanică a unui salvator trimis de ângerul bun al Maghiarilor.

Mai scii cine va fi în cele din urmă salvatorul, și dacă nu cumva se va nimeri alt cineva acolo, unde se fac pregătiri pentru contele Tisza?

Nu e numai o întâmplare, că numele fostului Ban Khuen-Hedervary iese éráși la suprafață, spre cea mai mare spaimă a opoșanților de tótă categoria. Khuen a declarat, că și-a amânat călătoria sa în Egipt și că monarhia i-a dat a înțelege, că dorește să-i stea într'ajutor lui Tisza ca să potă duce la un sfârșit bun lupta sa cu bălaurul obstrucției. „Cu toții trebuie să fim la postul nostru!“ a dîș contele Khuen și el e în măsură a scii ce se plănuiesc în sferele determinante.

Khuen, ca ministru, a avut voință, pôte și energie, dér n'a avut o majoritate, pe care să se potă rădîma. Tisza pare a-o avé. Dicem, „pare“, deóre-ce când va veni la adecă, când de esemplu va propune revisuirea regulamentului camerei, nu mai pôte fi sigur nici de sprîjinul necondiționat al partizanilor săi de ađi.

Nu i-ar rămâné dér lui Tisza alta, decât a disolva camera în ex lex și a-și crea o majoritate din deputați de ai naționalităților, aleși pe sprîncenă, cari să pășescă toți în urmele Sașilor.

Așa ceva însă nu i va da mâna și pôte nici nu dorește să facă.

Ce plănuiesc contele Tisza.

„Budapesti Hirlap“ de la 25 Ianuarie scrie următoarele:

„La mijlocul săptămânei ministrul președinte va merge la Viena. Călătoria acésta o face necesară convocarea delegațiunei ungare). Dacă nu vor fi prospecte pentru încetarea obstrucției, atunci delegațiunea va fi convocată cât mai curând. Guvernul va cere o nouă indemnitate bugetară. Delegațiunea își va isprăvi munca ei regulată: va desbata afacerile esterne, budgetul ministerului comun de finanțe, cesiunile referitoare la provinciile ocupate etc. Astfel că desbaterile delegațiunei vor dura cam până la 20 Februarie.

„În timpul acesta dieta nu va ține ședințe.

„După sesiunea delegațiunei va urma acțiunea energetică a contelui Tisza. Suntem informați, că acțiunea acésta va consta înainte de tóte din necondiționata moșficare a regulamentului camerei în așa mod, că în formă de moțiune la ordinea zilei se va presenta modificarea și într'o ședință se va vota asupra ei — chiar dacă acea ședință ar dura de trei ori 24 óre.

„După modificarea regulamentului camerei va urma resolvirea proiectelor de necesitate mai urgentă pentru stat, apoi are să urmeze disolvarea dietei, așa că nouele

alegeri vor avé loc pe la finele lunei Aprilie séu la începutul lunei Maiu“.

După scirile mai noué Tisza încă în decursul zilei de ađi (Marți) va merge la Viena. Mâne (Miercuri) va avé o audiență la Majestatea Sa, ca să-i raporteze asupra situațiunei. Reintors din Viena, Tisza în ședința de Joi a dietei se va pronunța asupra atitudinei viitoare a guvernului față cu obstrucția.

Brașov, 13 (26) Ianuarie.

Expulsarea abatelui Delsor. S'a scris mult în timpul din urmă despre abatele Delsor, de origine Alsațian și deputat în Reichstagul german, pe care în ziua de 7 Ianuarie prefectul de Meurthe-et-Moselle l'a expulsat din Luneville ca pe un strein, supus german. Numitul abate fiind cunoscut ca preot cu sentimente franceze, care cu tóte presiunile, ce s'au făcut asupra lui din Roma, a refuzat să între până acuma în partidul centrului german, expulsarea lui a produs indignare generală în cercurile naționaliste din Franța. Indignarea acésta a izbucnit și în camera francesă, unde deputatul de Luneville Corrad des Essarts a adresat în ziua de 22 Ianuarie o interpelație ministrului președinte Combes în chestia expulsării lui Delsor. În legătură cu acésta interpelație s'a încins o discuție infocată între elementele naționaliste și ministrul Combes, susținut de radicali-socialiști și francmasoni. Combes n'a desaprobat procederea prefectului său, a declarat însă, că acel prefect ar fi satisfăcut intențiunile sale, dacă în loc să expulzeze pe Delsor, l'ar fi amenintat numai cu expulsarea. (Motivul direct al expulsării a fost, că Delsor anunțase în Luneville o conferență publică.) Răspunsul lui Combes a fost luat la cunoștință cu 295 voturi cont. a 243 (40 s'au abținut.)

Diarul „Figaro“ vorbind despre acésta chestiune dîce:

„De la rășboi încóce n'avem noroc. Am perdut Egiptul, unde aveam o colonie influentă, ér acum vom perde și Alsația, unde ne conservam ceva mai bun, decât o colouie.

FOLETONUL „GAZ. TRANS.“

Fata lui Hassan Ali.

Povestire din Kairo. De Frideric Reutter.

(3) — Urmare. —

A doua zi la órele 9 s'era Erhart se afla la locul sciut, la cismeaua pe jumătate ruinată din Bankudia, unde se întâlneau mai multe strade. Iși trase vechea sa pălărie pe ochi, de și nimic nu era mai inverosimil, decât întâlnirea cu un European în acest cartier și la acésta órá. Câteva felinare atârunate la porți dedeau o lumină slabă asupra pretei murdare. Împrejurul cismei o cetă de câni. Nu era un loc pe unde să fi trecut cineva bucuros s'era având bani în buzunar. De Germanul nostru însă n'ar fi îndrăznit să se lege cineva, vedându-l voinic cum era și cu siguranță în pași și gesturi.

Erhart n'a trebuit să aștepte mult. Omul pe care îl aștepta se ivi de odată

dintr'o stradă și îl bătă cu mâna pe umér cum e obiceiul orientalilor.

„Sunteți gata?“ întrebă Egipteanul încet.

El purta acum turban și părea mai bine îmbrăcat decât eri.

„Da“, răspuse Germanul. „Dér întâi să-mi dai jumătate din prețul cu care ne-am tocmit.“

„Ei, și de unde să pot eu scii, că veți face ceea ce v'am cerut?“ întrebă indigenul șovâind și fixându-l aspru pe Erhart.

„Și de unde pot eu să scii, că o să mă achitați după aceea?“ răspuse repede tînérul.

Egipteanul scóse un fișic din buzunar și îl dete Germanului. Acesta îl desfăcu și numără banii. Era tocmai suma cerută.

„Sunteți gata?“ întrebă Egipteanul.

„Da, du-te înainte dragomane!“

„Numele meu este Ahmed-Ahmed Mosassah“ și dîcînd acesteia porni înaintea lui Erhart și întră într'o stradă, care era mai largă decât strada bazarelor și

era împrejmuțată de ambe părțile de ziduri înalte. Aici se opri la o porțiță, care abia se putea observa și bătă de două ori. Erhart aruncă o privire asupra zidurilor și tóte istoriile egiptene, câte le auđise séu despre cari cetise îi veniră în minte. Istoria despre cadavre de Europei, ce s'au găsit în Nil și despre întâmplările misterioase ce se s'evîrșiau mai înainte în dosul zidurilor gróse ale palatelor pașalei. Pentru prima órá îi veni gândul, că aventura acésta pôte fi periculoasă și simția o adîncă părere de réu, că miseria îl silise a-și vinde revolverul.

De-odată se deschise porțița și amîndoi intrară. Se aflau într'un loc împrejmuțat cu zid, ce părea a fi o grădină. Egipteanul mergea înainte, Erhart după el, privind mereu împrejur să descopere v'o ferăstră. Nu putu însă să vadă nici una, séu cel puțin nici una luminată.

„Mai este departe?“ întrebă Erhart pe Ahmed, atînzându-l ușor pe umér.

„Răbdare. Am sosit“, răspuse acesta și deschise o ușă.

Cei doi ómenii intrară într'o odaie luminată. De jur împrejur crivaturii, ér în mijloc o mică fântână săritóre. Pe unul din crivaturii se aflau nisce haine, pe cari Erhart trebui să le îmbrăce.

Spre mirarea lui Erhart, era un costum complet de haine europene, o redingotă și vestă neagră și pantalonii deschiși. Tóte noué noué și potrivite pe corpul său. După-ce s'a îmbrăcat, se uită în oglindă, ér egipteanul îi aduse și o pălărie nouă și un baston cu mâner de argint.

„Doctor Bland — Pălăria și bastonul doctorului Bland-bey“, dîșe Ahmed serios și respectuos.

„Va să dîcă, am să joc rolul doctorului Bland?“ întrebă Erhart.

Da și o să vorbiți nemțesce și nu franțuzesce.

„Bine.“

„O să iscăliți o hârtie, effendi, și dacă vi-s'ar pune v'o întrebare, o să răspundeți, cum stă în hârtie. Atâta și nimic mai mult.

„Așa să fie... și acum putem merge?“

La discuția din parlament, alături de interpellant au combătut *Ollivier, Grosjean* și cu deosebire *Ribot*. Observațiile lui *Ollivier* au fost foarte caustice, când a pus în paralel toleranța extremă acordată de către Combes socialistilor belgieni la *Tréguier* — cu atitudinea ostilă manifestată față cu un preot frances din *Alsația*.

O „reformă“ a ministrului Berzeviczy.

Revenim aici asupra celor ce scrie diarul „*Alkotmany*“ cu privire la intenția ministrului de culte și instrucțiune publică unguresc *Albert Berzeviczy*, de a trece anumite obiecte de învățământ de la școlile secundare, civile și primare în resortul statului, prin aceea, că la *catedrele de limba maghiară, istorie, literatură, constituție și geografie* statul său guvernul ar numi pe profesorii și învățătorii respectivi, cu alte cuvinte, ca aceste studii să se predea în *limba maghiară*.

Cei cu „reformă“ își dic, că prin această „reformă“ guvernul unguresc și-ar ajunge scopul, adică ceea-ce în mod barbar se numește la noi *statificare*, fără însă de a înceta totuși școlile autonome (confesionale) cărora li-ar rămâne destulă muncă și sarcină, îngrijindu-se ele de celelalte ramificații ale planului de învățământ. Să dăm însă lui „*Alkotmany*“ cuvântul, care etă cum critică reforma proiectată de șovinistul ministru al instrucțiunii publice:

„Ne mirăm, că se găesc diare conservative, ca „*Hazánk*“, care întâmpină cu aprobare acest plan al ministrului. Statul poate foarte bine să-și valorizeze pretensiunea sa în virtutea dreptului de *inspecțiune* și poate să promoveze în de-ajuns pe calea acesta învățarea limbei maghiare. E de prisos, ba nici nu-i este permis a face o spărtură în dreptul școlilor autonome și în *principiul* libertății învățământului. Mai departe, ce încercături va produce în practică acest plan nu numai pe terenul dreptului de disciplinare, ci și față cu drepturile corporațiilor autonome. La ce absurditate va duce executarea planului ministrului d. e. la *școlele populare* c'un singur învățător!

În zadar ni-se spune, că la școlile populare statul poate să impună problema acesta *mijlocii* organelor autonome, căci deși nu se schimbă *status quo*, totuși în principiu dreptul corporațiilor autonome este abandonat și *școlile ar fi trecute de fapt în resortul statului*, pe când *corporațiile autonome suportă tot ele cheltuielile*.

Nu este un calcul prost acesta! Vede ori și cine, că vorba fiind de „statificarea“ învățământului public, în primul rând

se tractează de școlile populare. Noi însă protestăm în contra acestei „statificări“. Psihologia puterii este acapararea de teren. Ați cere atât, mâne totul. Și fiind-că — cum am dis — statul poate foarte bine să-și garanteze interesele sale în virtutea dreptului de control și inspecțiune în ce privește învățarea cu succes a limbei maghiare, să lase neatins drepturile bisericii și confesiunilor“....

Cum vedem, „*Alkotmány*“ însuși, despre care nu se poate dice că n'ar avea pricepere și simț pentru „*învățarea cu succes*“ a limbei maghiare în școlile susținute de confesiuni, se înspăimântă de reforma acesta a ministrului *Berzeviczy*, care decă s'ar traduce în faptă, nu numai ar face iluzorie legea, ci ar trage cu buretele peste dreptul corporațiilor autonome de a-se îngriji ele de mersul învățământului în școlile pe cari le susțin cu jertfe de decii și sute de milioane. A numi statul, adică guvernul, pe profesorii și învățătorii *catedrelor* limbei maghiare, literaturii, constituției și geografiei și totuși a afirma, că dreptul confesiunilor nu este atacat, e nu numai absurd, ci un fariseism în gradul superlativ.

Ce valoare ar mai ave *dreptul* garantat prin lege al confesiunilor de a-se îngriji și a dispune ele de mersul instrucțiunii în școlile ce le susțin, decă ar veni guvernul și li-ar dice: pe învățătorii de la catedrele cutare și cutare am să-i numesc eu, ér voué vé revine sarcina de a-i plăti? Ce brumă de autonomie li-ar mai rămâne, decă prin spărtura acesta s'ar introduce în școlile confesionale indiviși și elemente străine și dușmănoase intențiunilor lor și în același timp unelte ale maghiarisării?

O premenire se impune.

În legătură cu sinodul parochial de Duminecă un alt amic al foicei noastre, din generația mai tânără, ne adresează următoarele:

Brașov, 12 Ianuarie v.

Ca și la omul singuratic, premenirile sunt necesare și în viața societății. Omul rămâne om, ori-cât de sus s'ar ridica și slăbiciunile lui înăscute se accentuează mai ales atunci, când el ajunge la putere. Căci atunci îi e dată posibilitatea să-și împlinescă poftele, și împlinirea acestor poftes născocesc mereu altele și mai ispititoare.

Ajuns la stăpânire omul cu patimă își căpătuiesc nemurii, acumulează funcții peste funcții, pe cari nu le poate împlini conștient, când el ajunge la putere. Căci atunci el devine îngâmfat, de nu-și încapă în piele, și vorbește de sus cu oamenii, cărora nu-i vrednic să le sărute tălpile. Firesce, nu-s toți așa când ajung la putere, ci mai ales cei slabi de înger și de duh, cei pe

cari un noroc orb i-a ridicat. De sub *Țiganul* ajuns împărat, cele șapte perini din *basme* sar una câte una.

De aceea și societatea trebuie premenită, ca și omul singuratic.

Și mai e ceva!

De obște e împreună cu ori-ce primenire și o reînnoire a societății. În acel moment se dă ocaziunea cea mai bună celor desbinați să se intrunescă, însuflețirea generală și adunată spre îndeplinirea unei idei comune mari; trebuie dată mână cu mână și folosit dorul momentan de activitate!

Până acuma am vorbit în generalități, am sulevat o chestiune de principiu. Acum trec la cazul special.

Voi să vorbesc de o premenire în societatea noastră din Brașov.

„*Gazeta Transilvaniei*“, care întotdeauna a căutat să unescă pe Român cu Român pentru îndeplinirea unei acțiuni comune, sunt sigur că-mi va da dreptate, oă acum e momentul cel mai oportun, pentru-ca această acțiune de premenire să se săvârșescă.

Cu toții șcim, oă la biserica sfântului *Nicolae* comitetul nu și-a făcut datorința deplină, șcim, că sinódele nu s'au ținut la vreme, șcim că s'au iscat anomalii, dintre cari nu voim să notăm la acest loc decăt una caracteristică: cea mai avută biserică gr. or. din Ardeal, care lucrăză c'un budget de decii de mii de florini, în anul Domnului 1904 înoă n'a ajuns să voteze budgetul pe anul espirat 1903. Din tóte părțile s'au ridicat nemulțumiții, și cu drept cuvânt, dorind o clarificare a acestor neglijențe necalificabile și o purificare în multe altele.

Premenirea era necesară, ea e de acum neîncunjurabilă.

Ședința de ieri a sinodului a demonstrat-o. Cei ce reclamau dreptatea, s'au arătat la verificarea listei votaților în majoritate absolută, neîntimidați de nimic...

Nu voi să descriu mersul acestui sinod. E indiferent, decă d-l *Vlaicu* nu reușese să scótă pe d-l *Dr. Stinghe* ca notar, — de regulă se aleg doi notari, dér partida care pentru moment deține încă puterea, nu avea la îndemână nici măcar pe un al doilea, care să fi putut ocupa funcția de notar, — și pe d-nii *Stinghe* sen. și *G. Navrea* ca bărbați de încredere. E indiferent chiar decă cei ce cad acum de la putere, se numesc *Stan* sau *Bran*, lucrul de căpetenie e, că la biserica sf. *Nicolae* stăpânirea se va premeni, și că această premenire va ave o importanță capitală pentru societatea întregă brașovénă.

Nu vreau să repetez regretabilul fapt, că societatea brașovénă de ani de zile a fost supusă unei continue sfășieri de olici, nici să caut cauzele acestor neînțelegeri. — Le șciu dór cei mai mulți, ci vreau să accentuez, că acum toți am ajuns în sfârșit să ne dăm mâna. Și momentul acesta trebuie bine fixat.

Sórele primăverii s'a arătat pe cer, sămănători harnici ieșiți pe câmp cu plugurile vóstre, tăiați brazde largi, pentru-ca îmbelșugată să fie ródă!

Să premenim ce e rău, să ne unim, căci o nouă eră a sosit și succesul ei e asigurat, câtă vreme devisa ne va rămâne: *Trăiescă dreptatea!*

X.

Baronul Banffy la Deși.

La tãmbălăul ce s'a făcut în ziua de 24 Ianuarie în Deși, când cu constituirea „partidului nou“, partea leului a avut-o avocatul *Dr. Ioan Farkas*, născut din părinți români, care însă astăzi nu se șfiesce a se pune în fruntea unei mișcări, pe al cărui drapel este scrisă devisa lui *Banffy*, adică crearea, statului național maghiar unitar“, ceea-ce pentru ori cine, care a cetit articolele lui *Banffy*, este echivalent cu extirparea naționalităților.

O senzație de grătă și de milă te cuprinde, când citești cuvântarea rostită la primirea lui *Banffy* de către acel avocat, al cărui tată s'arvesce încă la altarul Domnului într-o biserică românească. Etă ce a dis el, după „*K. Fr. U.*“, adresându-se lui *Banffy*:

„Sentimentele inimelor noastre ne-au adus pe noi aici, pentru-ca să asigurăm pe *Escelența* vóstră despre omagiul și alipirea noastră devotată....

„Ér acum, când *Escelența* vóstră ați arătat că sunteți nu numai bărbat de stat, ci sunteți om adevărat și cel dintăiu între patrioți,..... care dați piept cu picioarele ce se pun în calea scopurilor mai înalte naționale... alipirea noastră a devenit mai puternică, mai intensivă. — Etă de ce cu sentimentele cele mai sincere patriotice ne închinăm înaintea mărimii, înțelepciunii și patriotismului *Escelenței* vóstre. (strigări de *Éljen*).

Banffy, în răspunsul ce l'a dat la cuvântarea lui *Farkas*, a accentuat interesul deosebit, ce l'a manifestat în tot-d'auna pentru orașul *Deși*. Trecutul lui politic a fost o luptă continuă pentru direcțiunea națională, pentru zidirea *statului național, dezvoltarea orașelor locuite de naționalități, ca o parte a valorării statului național*.

La adunarea, ce s'a ținut la hotelul „*Angol*“ și despre care am raportat deja, a luat cuvântul și rectorul universității din *Cluși*, cunoscutul șovinist *Apathy*, care a ținut și cu această ocaziune un discurs fulminant „patriotic“.

SCIRILE DILEI.

— 13 Ianuarie v.

„*Jandarmi ucigași!*“. Eri s'a răspândit în Brașov o veste fiorosă despre un asasinat ce s'ar fi făptuit în *Predeal* de către doi jandarmi ungari asupra unei *Românce*. Șvonul, ce s'a colportat spunea următoarele detaluri: O păreche tînără română avea de gând să trecă în *România*, dér bărbatul nu avea pașaport, ci numai femeia. Doi jandarmi ungari, vădând părechea au luat-o în urmărire. Bărbatul neavând pașaport, a fugit în pădure, ér femeia i-a așteptat pe jandarmi. Aceștia au violat-o, au jefuit-o și pe urmă au omorât-o. Bărbatul privia din tufș la scena înfiorătoare, fără să îndrănescă a se mișca,

„Inoă nu“ răspunde egipteanul și arată spre crivat, invitându-l să sedă.

Germanul se aședă pe crivat, egipteanul jos și apoi urmă o tăcere. *Erhart* se uita la pălăria și bastonul său și la pantalonii noi și se întreba: Ce va dice comedia asta? Și ore este ea în adevăr o comedie, ori va ave un sfârșit tragic?

Un șgomot ușor, ce se produse în apropierea lui, îl trezi din visări.

În ușă apără un om, care îl fixa aspru cu ochii. Era îmbrăcat în haine europenesce, în capul lui negru și lătăret avea însă un fez, așa că *Erhart* recunoscu la prima vedere, că e *Turc*. *Turcul* era om gras, de statură mică, éri ochii lui, cari priveau la *Erhart* cu expresiunea mulțumirii, aveau o lucire stranie, neplăcută. În inima lui *Erhart* se produse instinctiv o repulsiune puternică și, decis să-și jôce rolul său cu îndrăsnélă, rămase nemșcat, la locul său, răspundând la privirile curioase ale *Turcului* cu o desăvârșită indiferență. *Turcul* însă nu dedea nici cel mai mic semn de nemulțumire, ci păși încet spre mijlocul odăii.

„Este acesta d-l doctor *Bland*? *Bland Bey*?“ întreba el cu recelă prefăcută în limba nemțescă.

„Da, Strălucirea vóstră!“ răspunde *Ahmed* în aceeași limbă.

Egipteanul se sculase și stetea, cu brațele încrucișate pe pept și cu capul aplecat. El mai adaogă câteva cuvinte în limba arabă, la cari stăpânul răspunde încet în ton aprobător, cel puțin așa i-se părea lui *Erhart*, care asculta cu mare atențiune.

„Șciți ce aveți să faceți?“ întreba *Turcul* după o scurtă pauză, în timpul căreia nu-l scăpă din ochi pe Germanul de pe crivat. „N'aveți de cât să vă scrieți numele, *Bland Bey*, pe o hârtie, ce vi se va pune înainte și răspundeți la tóte întrebările afirmativ“.

„Am înțeles“ răspunde *Erhart* brusc. „Să sfârșim însă cât mai curând cu această comedie“.

În situația, în care ajunse, se simția atât de umilit, încât abia se putea conțeni. Singura satisfacție pentru sentimentele sale de drept violate o găsia în tonul

brusc și lipsit de politeță. Căci era pe deplin convins, că aici nu pôte fi vorba decăt de vre-o înșelătorie.

În acest moment se auđi sunetul unui clopoțel.

„Veniiți“ dise *Turcul* și eși din odaie mergând înainte prin ușa, prin care intrase. *Erhart* îl urmă, ér după *Erhart* venia *Ahmed*.

Trecură prin două odăi fără locuitori. În fie-care se aflau pe jos covóre și perini și de jur împrejur pe lângă pereți crivaturi. Într'una din odăi erau două paturi de fier, în cealaltă borcane de sticlă cu pesci de aur și diferite mobile lucrate în mosaic. *Erhart*, care era cu ochii n patru, observă că se află în apartamentul femeilor. Părerea acesta se confirmă și mai mult, când intrară în a treia odaie, mobilată la fel cu celelalte și în care erau trei femei negre, cari se uitau la el cu curiositate. La glesne și pe brațe aveau brățare de argint. În fundul odăii ar fi observat și alte lucruri, decă n'ar fi auđit în același moment un țipet chiar din apropiere.

Era strigătul unei femei — un strigăt de ajutor! Instinctiv se opri și ascultă, observând un fel de neliniște și șgomot în partea de unde auđise țipetul.

Când voi să se întorcă într'acolo, să vadă ce este, *Ahmed* îl apucă de umér și îl forță să mérégă mai departe.

Abia eșiră din această odaie, se încuiă ușa imediat. *Turcul*, care pe semne nu băgă de seamă nimica, se întorse și se uita semnificativ la *Erhart*, ca și cum ar fi vrut să-i comunice, să fie pe pază, căci a sosit momentul să-și împlinescă misiunea.

Erhart era încurcat și extrem de iritat prin ceea-ce văduse și auđise.

Femeia de sigur s'a adresat lui prin acel țipet, cerându-i ajutor. Fața i-se îmbujorase de rușine. Se simția cel mai de testabil om din lume, care se dá aici ca instrument la o fărâdelege necunoscută. Îl cuprinse o furie nespūsă împotriva sorții sale și a celer ce l'au ales ca instrument pentru o mișelie fără nume.

(Va urma.)

er după-ace au plecat jandarmii, a ieșit din ascunzătoare și ducându-se la Predeal, a denunțat cazul, în urma căreia denunțarii cei doi jandarmi au fost arestați și transportați la Brașov.

După o altă versiune, părechea era logodită și se întorcea spre casă în Transilvania cu gândul să se cunună. Fata avea la sine câte-va sute de florini. Flăcăul neavând pașaport a mers prin pădure, de unde ar fi fost martor scenei fiorose descrise mai sus. După aceea a ieșit de bună voie înaintea jandarmilor, cari l-au escortat la Predeal, ca neavând pașaport. Aici a denunțat apoi cele întâmplate. Cadavrul fetei a fost lăsat în drum. Svonul fantastic nu amintesc nici un nume de persoane sau localitate.

— Diarul „Br. L.” care sub titlul de mai sus și el publică scirea senșională, cercetând lucrul, a aflat, că dăile acestea au fost în adevăr escortați doi jandarmi din Orșova la arestul militar din Brașov și vedându-i cine-va, a iscodit istoria de mai sus.

O serată în lumea aristocratică din București. Cetim în „La Roumanie.” În palatul somptuos al domnei Elena Grădișteanu din Calea Victoriei din București, a avut loc o recepțiune splendidă cu ocaziunea zilei onomastice a d-lui Ioan Grădișteanu. În saloanele mobilate cu un gust distins și împodobite cu tablouri de măsuri cunoscute, tapete orientale, gobeline, vase de Sevres, miniatuare în fildeș etc., se afla o societate distinsă. Numitul diar publică o listă lungă de dame și domni, din societatea înaltă bucureștenă, cari au participat la acea serată.

Expansiunea și concentrarea Evreilor din Budapesta. Societatea „Chevra Kadișă” din Budapesta la ultima înscriere de membri, ce se face tot la trei ani, a recrutat 2082 membri noi, încasând de la ei suma de 167.875 corone. Dintre acești membri, 1418 nefiind trecuți încă în registrele comunității, condițiune indispensabilă pentru a pute fi înscrși la „Chevra Kadișă”, au cerut întâiu înscrierea la comunitate, plătiind taxe în suma de 48.492 corone. Numita societate are actualmente peste 10.000 de membri. Diarul „Egyenlőség” își exprimă bucuria estra-ordinară pentru aceste dovezi de deosebit interes, ce-l manifestă Evreii față cu societățile lor confesionale. Intre noii membri se află: Dr. Frank Ödön, inspector general al serviciului sanitar, Dr. Domonyi Mor, director al societății ungare de navigație fluvială și maritimă, Dr. Somogyi Manó, secretar de finanțe, Gallia Béla, jude de tribunal, Dévay Ignatz, jude de tablă etc. Peste tot s'au înscris avocați, candidați de avocați și juși: 82, medici 59, arhitecți, ingineri 39 etc.

Societatea corpului didactic din București va da în curând o reprezentație la Teatrul Național pentru a-și mări fondul. În scopul acesta d-l Ionescu Gion a fost rugat, ca să facă o piesă teatrală cu cuprins didactic. Piesa e gata, a fost cedită într'un cerc de prieteni și are un singur act. Titlul piesei este: „Liceul Tepeș-Vodă: clasic? real? modern?” D-l Gion descrie în această piesă nemulțumirile provocate prin bifurcarea liceelor din țară în clasic și real, precum și nedomenirea părinților copiilor.

Deputatul cercului Ciuc-Sereda, Iosif Molnar, care făcea parte din partidul guvernului, a murit în noptea de Duminecă spre Luni.

Impresii din Egipt. D-l Dr. Iacob Frim, care a făcut de curând o călătorie în Egipt, își descrie impresiile în diarul „E-g”, ocupându-se în deosebi cu starea coteligionarilor săi din Cairo. Aici — dice d-l Frim — sunt 30 de sinagoge, dintre care cea mai frumoasă este cea din Cairo-nou. Președintele acestei comunități este Cattani Bey, care este supus maghiar. „Am aflat din izvor sigur — scrie Frim — că Cattani Bey, care are avere de 10 milioane funți, este jidov atât de pios, încât

dacă este chemat la prânz la curte, i-se trimite acasă menu-ul și el își face acasă toate mâncările, le trimite cu servitorul său la curte, unde i-se servesc la masă în farfuriile sale”. Frim a găsit în funcțiile cele mai înalte „jidovi unguri”, cari au ajuns în acele funcții, fără să-și fi părăsit religia. Așa d. e. ministrul egiptean al beleartelor, președintele tribunalului mixt, consulul portughez, o mulțime de medici, bancheri, arhitecți etc. sunt jidovi unguri...

Reservoare de petrol. La sfârșitul acestei luni se vor găti cele trei rezervoare de petrol ce se construiesc în portul Constanța și instalațiile pentru încălzirea petrolului pe vapore. Un regulamentul va hotărî modul lor de exploatare. Ministerul lucrărilor publice are de gând să construiască la vară alte trei rezervoare.

Rectificare. În numărul de ieri (8) al foiei noastre, în articolul de fond colona I-a, rândul 8 de jos în sus în loc de „dreptul de întrunire e stabilit prin lege” e a se ceti corect: „dreptul de întrunire nu e stabilit prin lege”. În articolul „Un sistem putred” pagina 2 a colona 3-a rândul 3 de sus, în loc de „la a cărui răspunare s'au aliat toate elementele” este a se ceti: „la a cărui răsturnare s'au aliat toate elementele” etc.

De la procesul din Nitra.

Procesul deputatului naționalist slovac Francisc Veselovsky, ce s'a pertractat câte-va zile înaintea tribunalului din Nitra, a avut momente remarcabile. Nu s'a tractat întru atât de atitudinea lui Veselovsky la alegerile trecute, cât mai mult a fost luată la gona politica Slovacilor din partea procurorului de stat și a presidentului pertractării, cari au dovedit o parțialitate aprăpe ne mai pomenită la astfel de procese. Apărătorul acusatului a fost de repetite-ori chemat la ordine, din simpla cauză, că și-apărat dreptul.

Momentele aceste le scotem din înșeși rapoartele foilor unguresc. Eță de pildă, cum a decurs ședința de la 23 Ianuarie a. m.

Martorul Jurovaty, țeran agricultor, spune că a audīt vorbirea lui Veselovsky, d-er nu-și mai aduce aminte de conținutul ei. Candidatul s'a prezentat cu program național slovac. Despre legea de naționalitate a d-șis, că va pretinde executarea ei.

Procurorul: N'a vorbit candidatul despre națiune slovacă?

Martorul: N'am audīt.

Apărătorul: Eri presidentul m'a chemat la ordine, fiind-că am criticat procederea neobicinuită a procurorului. Presidentul tribunalului ar fi făcut mai bine, decât s'ar fi adresat în altă parte, către procurorul regesc...

Presidentul: Nu vorbi despre alt-ceva în afară de obiect.

Apărătorul cere, ca martorul să fie jurat.

Tribunalul îl exclude.

Martorul Sassak, țeran, a audīt că candidatul s'a numit pe sine membru al partidului național slovac. De discursul lui nu-și aduce aminte destul de clar. Scie însă, că candidatul n'a d-șis, că legile despăie pe poporul slovac.

Presidentul: Ce dispoziție era după vorbire?

Martorul: Așa ca de obicei. La multe alegeri am participat, însă tot-deuna voia bună era aceeași.

Presidentul: Spune, de care partid te ții? De cel popular?

Martorul: Nu, căci deputații partidului popular sunt oameni, cari promit multe, însă nu fac nimic.

Presidentul: Așa-d-er de care partid ești?

Martorul: Partidul național slovac.

Procurorul cere să se constate, că martorul este un agent al băncii pan-slave „Tatra” din Senic, care pe bani scumpi distribuie imprimate panslave.

Apărătorul protesteză, că procurorul insinuu pe martor. E ceva caracteristic, că procurorul sistematic atacă apărărea. Numai un om, ca procurorul, pte să facă așa ceva.

Procurorul declară, că nu primesc lecții de la apărător, despre care martorul Varga sub jurământ a fasionat, că pe el (martor) a voit să-l silască a-și da votul unui hurbanist.

Apărătorul cere scutul tribunalului contra procurorului. Dacă a-și fi om mai tiner — dice — a-și sci eu, ca pe cale cavalerescă să-mi iau satisfacție de la procuror pentru atacurile, ce mi-le face.

Presidentul declară, că apărărea pte conta tot-deuna la scutul său, decât are dreptate, tribunalul însă nu pte permite și nici nu va permite apărătorului să insulte pe procuror, care își implinesce o datorie legală față de acusat și martori.

Apărătorul cere să se ia la protocol, că a cerut scutul presidentului contra procurorului.

Presidentul spune, că se va face. Tribunalul exclude apoi de la jurământ pe martorul Sussak.

Apărătorul anunță recurs contra hotărîrea tribunalului.

În ședința de după amiază a fost ascultat martorul Cirill Kreszak, directorul băncii „Tatra”, care a însoțit pe Veselovsky în turneul său electoral. După el, Veselovsky n'a spus de care partid se ține. N'a aflat nici o agitare în comună și nici aștare.

Procurorul: Prin sentință judecătorească s'a constatat, că din localitățile băncii care stă sub direcția d-tale, s'au distribuit imprimate panslaviste aștătoare.

Martorul recunoște, că astfel de imprimate se găsesc și adl la bancă.

Procurorul: Vorbir'a Veselovsky în Hluboca despre Hurban?

Martorul: Veselovsky a d-șis, că vestitul conducător Hurban a lucrat acolo.

Procurorul: Firesce, conducătorul națiunii slovace?

Martorul tace.

Procurorul: S'a bucurat poporul de candidatul său?

Martorul: Da, s'a bucurat, de-ore-ce Veselovsky e bun patriot slovac.

Procurorul: Așa-d-er nu e patriot maghiar?

Martorul: E cetățen ungar, d-er e patriot slovac.

Martorii Maco, Lehochy, Jancsak, Hanensky négă cu toții, că Veselovsky ar fi agitat.

Rechisitorul și pledoaria s'au ținut eri, Luni. Verdictul și sentința nu ne sunt cunoscute încă. Notăm, că raportul acesta l'am dat după „Bud. Hirlap”.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai intrat: Pe lista de colectă nr. 8 (colectant elevul de cl. VI. de la masa studenților: Dumitru Cazac) Alexe Verzea, paroch 1 cor., I. Jinga 40 b., Niță Butu 5 cor., Maria Banciu 1 cor., Nic. Tuțuianu 2 cor., J. Păltănea 1 cor., I. Bodeanu 2 cor., G. Golea 5 cor., I. Ciceiu din Măximeni (prin Focșani) 20 cor., Aldea Tocitu 60 b., I. Median 1 cor., I. Tăraș 2 cor., I. Popa 1 cor., Rom. Verzea, preot 2 cor., I. Burtea 1 cor., Valeria Moldovan, invet. 1 cor., G. Median 1 cor., Radu Aldea 3 cor., I. Tiței, invet. 1 cor., I. Jalea 1 cor., Stan Tocitu 80 b., cu totul: 52 cor. 80 b.

Pe lista de colectă nr. 7 (colectant elevul de cl. VI gimn. de la masa studenților Teofil Bucșa) Maria Bucșa 2 cor., Zah. Manta 2 cor., Al. Manta 20 b., Ios. Cristea 1 cor., I. Mănzariu sen. 1 cor., I. Mănzariu 50 b., I. Cristea 1 cor., Safta Petru 10 b., Ana Urdea 10 b., Jurca Iosif 20 b., Mih. Radu 6 b., Mih. Barb 20 b., Nic. Urdea 40 b., Zah. Fleșariu 20 b., Ilie Urdea 20 b., Zah. Cristea 20 b., Maria Urdea 30 b., Zah. Urdea 40 b., I. Mănzariu 50 b., cu totul 10 cor. 56 b.

Pe lista de colectă nr. 3 (colectant elevul de cl. V gimn. de la masa studenților Dem. Morariu): Dem. Morariu, preot 10 cor., I. Matheiu, preot 20 cor., Alex. Popovici, preot 10 cor., I. Danciu, preot 5 cor., Dr. Nic. Petrovici, adv. 5 cor., Dr. Avramescu adv. 2 cor., Dr. G. Dobrin, adv. 2 cor., Dr. C. Jurca 5 cor., Mih. Beșan 5 cor., Coriolan Bredicean 2 cor., Dr. Caius Brediceanu 2 cor., Dr. Pomp. Marcu 5 cor., Nic. Birescu 3 cor., G. Găescu invet. 2 cor., cu totul 78 corone.

Pe lista de colectă nr. 11 (colectant elevul de cl. VI gimn. de la masa studenților Ioan Jianu): Savu Jianu, sodal Timișora 20 cor., cu totul 20 cor.

Pe lista de colectă nr. 28 (colectant elevul de cl. III com. de la masa studenților Ioan Mașteiu): N. Mașteiu 2 cor., Alex. Mașteiu 50 b., Andrei Boeriu 1 cor., G. Repede 2 cor., I. Cioltoș, inv. 1 cor., cu totul 6 cor. 50 b.

Pe lista de colectă nr. 31 (colectant elevul de cl. III com. de la masa studen-

ților Nicolae Suciu): Ioan Suciu 10 cor., I. Brotea 2 cor., I. Bercan 2 cor., G. Tăflan 8 cor., I. Blaga 1 cor., N. N. 4 cor., Ioan Bârsan 2 cor., cu totul 29 cor.

Pe lista de colectă nr. 30 (colectant elevul de cl. III com. de la masa studenților Dumitru Sêrbu): Ioan Sêrbu 3 cor., Vasile Fugacl 1 cor., George Fugacl 1 cor., Ioan Voicu 60 b., Stan Măsa 40 b., Stan Măraoii 40 b., Neculae Petric 40 b., Bucur Armăsar 80 b., Constantin Măsa 40 b., cu totul 8 cor.

Pe lista de colectă nr. 29 (colectant elevul de cl. III com. de la masa studenților Valeriu Pop): Dr. Pompeiu German 2 cor., Ioan Bunea 1 cor., Octavian Pop 2 cor., George Ursu 1 cor., George Ciocan 1 cor., George Cosma 1 cor., Elie Manecută 2 cor., Ioan Ghiubășan 1 cor., George G. Popp 1 cor., cu totul 12 cor.

Pe lista de colectă nr. 27 (colectant G. Stroie II com.) D-l Ioan G. Stroescu din Ploesci 50 cor.

Primescă generoșii donatori și zeloșii colectanți cele mai căldurose mulțămite!

Direct. școl. medii gr. or. rom.

*

Rectificare. În nr. trecut cu data Duminecă 24 l. c s'a strecurat o greșală la lista de colectă Ioan Nenciu, anume: Ilariu Reit a dăruit pentru această masă 2 corone, er nu 1 cor.

Bibliografie.

A apărut:

„Fôia școlastică”. Anul VI Nr. 2. Blașiu, cu următorul sumar: 1) Să luminăm și cultivăm poporul, de I. Mango. 2) Ceva despre Herbert Spencer, de Al. Ciura. 3) Icoana unei școle bune, de I. Bunea. 4) Cursuri populare în România. 5) Cum avem să predăm economia în școala populară nedespărțită? de Elie Câmpeanu. 6) Diverse. „Fôia școlastică” este organ al reuniunii învățătorilor greco-catolici din archidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș. Apare de 2 ori pe lună. Prețul 6 corone (10 lei). Redactor Ioan F. Negruțiu.

A apărut „Almanachul” societății „Petru Maior” Budapesta 1901 cu un conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Prețul 4 corone. Se află de vânzare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 25 Ianuarie. Se crede, că Tisza va da un termin de 4—5 zile pentru desbaterea proiectului de recruți. Ori se va îndrepta situațiunea, ori nu, delegațiunea ungară va fi convocată pe ziua de 1 Februarie, er dietei i-se va da o vacanță de două săptămâni.

Budapesta, 26 Ianuarie. Țeranii croați, adunându-se în fața gării din Misubinovac, aprăpe de Belovar, au bombardat ferestrele cu pietri și au dat jos tablele cu inscripții maghiare. Șeful gării și familia sa au fugit. Când a sosit jandarmeria, au găsit numai ruine.

Constantinopol, 25 Ianuarie. Pôrta a comunicat ambasadorilor rus și austro-ungar, că comitetul revoluționar bulgar aștită erășit la turburări pe locuitorii din Ochrida. Membrii comitetului store bani cu forța, ca să cumpere arme. Metropolitul bulgar din Ochrida continuă cu agitațiunile. La residența lui adl, fost ingramădite puscă și muniție. Revoluționarii fac tot posibilul, spre a împiedeca reformele.

Port-Arthur, 25 Ianuarie. În cercurile înalte militare se crede, că asupra chestiunii războiului se va decide peste 2—3 zile. O puternică escadră de război rusescă staționează în fața porturilor, având ordine pentru ori-ce eventualitate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

Bela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga lângă portul postal arătat, încă 20 bani pentru recomandare.)

Scrieri literare pentru popor.

„*Carnetul Roșu*“, o interesantă *novellă nihilistă*, tradusă din germană de *Mozul*. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „*Mozul*“ e cunoscut cetitorilor noștri din numeroasele sale lucrări publicate în foaia ziarului *Gaz. Trans.* Prețul cu posta 50 bani.

„*Caractere morale*, exemple și sentințe ucelese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de *Iohn Popea*. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70). Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

„*Dietetica populară*, scrisă cu deosebită considerație la modul de veghere a țeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conține vreo 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto.

„*Instrucțiuni populare* despre datoriile și drepturile purtate datorului date de *Wilhelm Niemandz*. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„*Omul*“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de *George Cătună* iav. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

„*Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb*. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din pânzania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

„*Novela de Sienkiuic*: „Natură și viață“, „*Sluga veche*“ și „*lanco muzicantul*“. Traducere de *I. C. Panțu*; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „*In plasă*“, „*In Balta*“, „*Cale grea*“, „*La Căde*“, „*La cărciuma lui Tiriplic*“. *Schițe din viața delu țera*. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „*La țerg*“, povestire din viața unui țăran. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

„*Lira Bihorului*, o carte cu povestiri istorice scrise în versuri, de *Antoniu Pop*. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani).

„*Părintele Nicolae*, schiță din viața preoților de *G. Simu*. Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

„*Săpătorul de bani*, comedia în trei acte, localizată de *A. Fovu*. Se recomandă mai ales pentru cei vreu să jöce teatrul. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

„*Vieta după mörte*, sêu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenesci și desertațiunea celor trecătoare, de *I. P.* Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

„*Poesii* de *R. V. Buticescu*. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

„*Suspîn și zimbire*, poesii și proză de *A. Pop*. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

„*Taina norocului* sêu Povestea satului Nemerniceni de *Tache Brânduș*. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

„*Balade populare* de *Avram Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

„*Banca de școlă* de *I. Dariu*, 30 b. plus 10 b. p.)

„*Disciplina în serviciul educațiunii* de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

„*Idealul învățătorului român* de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

„*Lilice delu Pind*, poesii macedonene-originale și daco-române de *P. Vulcum*, cor. 2 (p. porto 10 b.)

„*Supplex Libellus Valachorum*“, memoriul prezentat împăratului *Leopold II.* de către episcopii *Bob* și *Adamovici* în numele poporului român din Transilvania anul 1791. Textul original latinesc și alătura de acesta traducerea românească făcută de profesorul *Dr. E. Dăsanu*. Un exemplar broșat costă 1 cor. (+ 5 b. porto).

„*Tragedia Calvarului* de *abat Henry Bolo* traducere în românece de membrii soc. de lect. „*Inocențiu M. Clain*“ din *Blașu*. Prețul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto.)

Călindarul Plugarului

În editura tipografiei A. Mureșianu, Brașov, a apărut „*Călindarul Plugarului*“ pe anul viset 1904. — Anul XII.

Ca și în anii trecuți, așa și anul acesta „*Călindarul plugarului*“, fidel numelui său, intră în casele cărturarilor noștri dela sate, ca prin învățătură și povețe din ramura economiei, să le îmbogățească cunoștințele și să-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică.

Cei cari se vor grăbi a-și procura „*Călindarul Plugarului*“, vor mai avea, în afară de acesta, privilegiu de-a-și petrece cu el câte-va ore vesele și senine, cetind bucițiile alese ce le cuprinde în partea literară și distractivă, în care se publică câte-va piese alese, anecdote, glume și povețe.

Conținutul „*Călindarului Plugarului*“ este următorul:

În frunte se află o ilustrație: (Orășul Brașov). Urmăz cronologia anului 1904. — Regentul anului — Sărbătorile și alte zile schimbătoare. — Calculul sărbătorilor mai mari. — Posturile la răsăriteni. — Caracterul anului 1904. — Urmăz partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturi asupra lucrărilor, ce are să le facă economul, care ține să-și pörte economia după toate cerințele. — Urmăz genealogia domnitorilor din Europa. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru epistole. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. În partea aceasta se dau numeroase indicațiuni cu privire la regulile de observat la trimerile de scrisori, bani și pachete. — În rubrica timbre și taxă se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petițiuni, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e foarte bogată. După datele oficiose din nou îndreptate și publicate de ministerul de comerț se arată *têrgurile libere din Ardel, Banat și Țera unghurească*, cu observațiunile necesare, apoi *têrgurile din Bucovina*, și un adaus la *têrgurile din Banat și Ungaria*, precum și *têrgurile aranjate după lună*.

Partea economică a *Călindarului* conține următoarele articole scrise de colaboratorul nostru economic *d. I. Georgescu*; anume: „*Industria de casă — seceriș de érnă*“, un articol instructiv despre marile folose ce le aduce țeranului nostru industria de casă; „*Cultura nucilor*“, „*Cultura prunilor*“, „*Ciurma cartofilor*“, „*Böla de gură și de unghii la vite*“.

În *partea literară* se publică trei poesii alese: „*Codrule Măria-Ta*“ și „*Doina*“ de *M. Eminescu*, apoi „*Cântec românesc*“ de *G. Coșbuc*. Urmăz o istorisire foarte interesantă: „*Cuza Vodă și țeranii*“, scrisă de colaboratorul nostru *d. Gr. N. Coatu* (Banca, jud. Tutova, România) într-o limbă neaoșe moldovenescă ce semăna mult cu limba ce se vorbește la Români din Transilvania.

Urmăz după această un interesant episod din viața directorului de școlă *Gavril Munteanu*, scris de *G. Barițiu*, și o caracterizare, de *C. Bollac*.

Se publică apoi *Povețe interesante și instructive*, ér la urmă *Anecdote și glume*. Partea restantă cuprinde anunțuri pe mai multe pagine.

*

„*Călindarul Plugarului*“ costă exemplarul 44 bani + porto, și se vinde la tipografia *A. Mureșianu*, la librăria *H. Zeidner* Brașov (care are și depositul pentru vânzătorii de călindare) și în toate librăriile. Așa în librăriile din *Arad, Agnita, Blăși, Baia-mare, Bistrița, Caransebeș, Cernăuți, Cohalm, Elisabetopol, Făgăraș, Gherla, Lugosi, Mediaș, Oradea-mare, Oravița, Orăștie, Reghinul săsesc, Sibiu, Cluj, Sătmă, Sebeșiu, Timișóra* etc.

Abonații ziarului nostru, pot să comande călindare de-odată cu reînnoirea abonamentului.

Abonamente la

„*Gazeta Transilvaniei*“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sêu lunar.

Convocare.

Reuniunea de împrumut și păstrare „*SPERANȚA*“ va ține a

XIX-a Adunare generală ordinară,

în *Borgo-Prund*, la 28 Februarie 1904,
la 3 öre p. m.

Obiectele:

- 1) Censurarea rațiunilor, statorirea bilanțului și împărțirea dividendelor.
- 2) Propunerile direcțiunii și ale consiliului de inspecțiune.
- 3) Propunerile membrilor.

Pentru cazul când la acest termen nu s'ar aduna membrii de ajuns, în înțelesul statutelor, tot prin acest anunț se convöcă a döua Adunare generală pe 10 Martie 1904 la örele 4 p. m.

Borgó-Prund, la 25 Ian. 1904.

Dr. N. Hângănuț,
dir. reuniunii.

Esploatarea personală

a Pivniței Eszterházy

imî face posibil a satisface cerințelor celor mai esagerate în privința vinurilor bune. Cea mai bună dovadă despre această este *deverul meru crescënd*, ce se pöte justifica.

Vënd vinurile me'e recunoscute ca escelente cu prețurile următoare:

- 1) *Vinuri albe de masă, și vinuri sortate litru cu 40. 50, 70 cruceri.*
- 2) *Vin negru, de Ménes, litru cu 40, 50, 70 cruceri.*
- 3) *Ausbruch, litru fl. 1.20.*
- 4) *Sauvignon, litru 1 fl.*
- 5) *Muskat ottonel, litru 1 fl. 20.*

O singură încercare va puté convinge pe ori cine, cât de avantajos se pöte cumpăra vinul de la mine.

Cu tötă stima

WILHELM KOPONY.

Jucărie este de a cumpăra o casă în oraș. **Plătești 1 fl.**
pe di și esti
proprietar de casă,

proprietar de prăvălie bine cercetată, *Trafică*, vânzare de sare, mărci de poște, etc. etc. și licență mare de cărcimă.
Restaurație bine frecventată.

Zidire nouă, liberă de dajde 13 ani.

Pentru a o cumpăra sunt de lipsă 7000 fl., pentru a o închiria 500 fl., sunt 8 localități și grădină mică.

2-3 1215

J. PEPERKORN, Strada orfanilor 30.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provödut cu cele mai bune mijlöce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru tötă speciile de serviciuri

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.

Coverte, în lölă mătimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CÖRENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în giul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„*Gazeta Transilvaniei*“ cu numărul a 10 fil. se vinde la librăria *Nic. I. Ciureu* și la *Artemias Nepoții*.